

Dogmatizm

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.
Çarşamba, 04 Mayıs 2011 23:44 -

A priori ilkeler, çeşitli dogmalar ve asla değişmeyeceği kabul edilen mutlak değerleri kabul eden, bu bilgilerin mutlak hakikat olduğunu, inceleme, tartışma yahut araştırmaya ihtiyacın olmadığını savunan anlayışa dogmatizm denir. Temelde skolastik bir anlayıştır, modern çağda değişme ve gelişmeyi yadsıyan öğretileri ve anlayışları adlandırır. Zira kendi fikir ve iddiasının mutlak doğru olduğunu ileri süren her kişi veya sistem dogmatiktir. Özellikle metafizik öğretilerin tümü inakçı (dogmatik) öğretilerdir. Deney alanının dışında kalan bütün savlar inakçı olmak zorundadır. Zaten bir başka izah ile dogmatizm, aklın kesin ve mutlak bir değere sahip olduğunu böylece mutlak bilgi ve varlığa (hakikate) ulaşılabileceğini ve bunun sonucu olarak da bilginin metafiziğinin mümkün olduğunu ileri süren felsefi akımdır.

Dogmatizme primitif inançlardan modern bazı felsefi sistemlere kadar her yerde rastlanabilir. Belirgin biçimde çıkışı Tanrı'nın sözü kavramı ile olmuş ve ortaçağda Aristoteles'in sözü kavramına kadar varmıştır. Örnek vermek gerekirse, Ortaçağ Hıristiyan kültüründe herhangi bir kuralın gerçek sayılması için Aristoteles'in söylemiş olması yeterli sayılıyordu.

Dogmatizmin zorunlu sonucu zorbalıktır, zira farklı düşüncelere, perspektiflere yer olmadığı gibi, dogmatizmde deneyle tanıtlama da kabul edilemezdir. Özellikle ortaçağda dogmatizm zirve noktasına ulaşmıştır; deneylerle tanıtlanamayan kurallar, engizisyon işkenceleriyle tanıtlanmaya çalışılmıştır. Örnek vermek gerekirse, dogmatizm, masum kişinin ateşe atılsa bile yanmayacağı inancına varmış, bundan da ateşe atılınca yanan kişinin suçlu olduğu sonucu çıkarılmıştır.

İnak(dogma) ile inan arasındaki fark, inan'ın asla tanıtlanamayacak olanı kabul etmesi, inak'ın ise herhangi bir yetkeye bağlanan bir veriyi tanıtlamış olarak kabul etmesidir. Yukarıda da belirtildiği gibi bunun en güzel örneği ortaçağ skolastiğinde herhangi bir sözün, eğer Aristoteles tarafından söylendiği tanıtlanırsa, doğru olduğunun da tanıtlandığı fikridir.

Kısaca, herhangi bir sistemin veya kişinin değişmez formüller, her yerde ve her zaman geçerli olduğunu ileri sürdüğü mutlak bilgiler (olduğunu) sunması dogmatizmdir. Dogmatizmin karşıtı septisizm yani şüphecilik, kuşkuculuktur.

Dogmatizm

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.
Çarşamba, 04 Mayıs 2011 23:44 -

“İleri sürülen düşünce ve ilkeleri araştırmadan, kanıt aramadan, incelemeden, eleştirmeden, tartışmadan doğru ve mutlak hakikat sayan anlayış” olarak da tanımlanabilen dogmatizm her devirde ilerlemenin, gelişmenin karşısında durmuştur. Dogmatizm’in Türkçe’deki karşılığı bağnazlıktır.

Kaynak:Wikipedia